

Kritik mot en rådman vid Attunda tingsrätt för handläggningen av ett ärende

Beslutet i korthet: En tingsrätt fick in en ansökan som tingsrätten inte ansåg sig behörig att handlägga. Den ansvarige domaren kritiseras för

1. att tingsrätten – trots att det var svårbedömt vilken myndighet som kunde handlägga ansökan – vid ett telefonsamtal föreslog för sökanden att handlingarna skulle skickas vidare till en hyresnämnd, samt
2. att tingsrätten sedan avslutade handläggningen genom att skicka handlingarna till hyresnämnden trots att det inte var möjligt enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Anmälan

AA och BB framförde i en anmälan till JO klagomål mot Attunda tingsrätt. De uppgav följande. AA skickade den 10 september 2012 in en skrivelse med rubrikerna ”Inhibition”, ”Avstannande av Verkställighet” och ”Överklagande” till tingsrätten. Han hade i skrivelsen begärt anstånd med ”avhysning och utmätning” som skulle äga rum dagen därpå. En tingsnotarie uppgav att tingsrätten skulle handlägga hans ärende. Han hade ett par veckor senare ännu inte fått något beslut i ärendet. När han kontaktade tingsrätten fick han reda på att handlingarna hade skickats till hyresnämnden och att ärendet var avslutat.

Utredning

Dagboksblad och handlingar i tingsrättens ärende Ä 6664-12 hämtades in och granskades. Följande framkom.

I den skrivelse som AA skickade in till tingsrätten den 10 september 2012 angavs som ”Sökande” Kronofogdemyndigheten jämte ett bostadsbolag och som ”Svarande” AA. Under rubriken ”Saken” angavs bl.a. två ärendenummer hos Kronofogdemyndigheten. Under rubriken ”Yrkande” begärde AA ”uppskov enligt 12 kap. 59 § jordabalken med avhysning och utmätning” till den 18 september 2012. Till skrivelsen fogades ett antal bilagor, bl.a. personbevis, hyresavtal och en underrättelse från Kronofogdemyndigheten om sökt avhysning och utmätning. På en av de insända kopiorna av skrivelsen var ordet ”Överklagande” skrivet för hand ovanför den maskinskrivna rubriken ”Inhibition”.

Den 10 september 2012, samma dag som AA:s skrivelse kom in till tingsrätten, skrev tingsnotarien CC följande tjänsteanteckning i målregistret. ”Vid telefonsamtal med hyres- och arrendenämnden framgick det att de har hand om dessa ärenden. I samråd med käranden och på uppdrag av DD har samtliga handlingar i ärendet nu skickats över via fax och e-post till hyres- och arrendenämnden i Stockholm”. Av dagboksbladet framgick även att rådmannen DD samma dag hade beslutat att skriva av ärendet från vidare handläggning.

Saken remitterades till tingsrätten som anmodades att yttra sig över handläggningen av ärendet samt redovisa sin bedömning av det som kommit fram.

Tingsrätten (lagmannen EE) kom in med ett remissvar till vilket fogades ett yttrande av DD.

DD anförde följande.

Ärendet inleddes genom att AA skickade ett mail till tingsrätten den 10 september 2012 kl. 10:46, se bilaga 1 [*här utelämnad, JO:s anmärkning*]. Mailet har rubriken ”Inhibition Avstannade av Verkställighet”. I rubriken angavs inte att ärendet avsåg ett överklagande.

Under rubriken ”Saken” angav AA att det rörde sig om ”anstånd med avhysning och utmätning den 11 september 2012 kl. 10:00 tills den 18 september 2012” samt att ”skulden regleras före den 18 september 2012 nu fråga om avstannande av Verkställighet”.

Det enda yrkande som framställdes i handlingen var att AA begärde uppskov enligt 12 kap. 59 § jordabalken och 22 § Nämndlagen med avhysning och utmätning till den 18 september 2012. Tingsrätten har inte varit behörig att bevilja anstånd/uppskov enligt de lagrum som AA har hänvisat till.

Eftersom verkställighet skulle ske redan nästa dag på förmiddagen kl. 10:00 bad jag tingsnotarien [CC] att omgående ringa till AA och *dels* informera honom om vad som gällde avseende tingsrättens behörighet samt *dels* efterhöra om han ville att vi skulle kontakta hyres- och arrendenämnden för att kontrollera om det var möjligt att skicka över handlingarna dit och om han ville att så skulle ske om detta var möjligt. AA svarade ja på båda frågorna.

Efter det att hyres- och arrendenämnden hade bekräftat att myndigheten kunde ta emot handlingarna från tingsrätten skickades handlingarna dit. Det nu redovisade framgår av dagboksbladet. Det ska anmärkas att när [CC] har skrivit käranden i dagboksanteckningen har han avsett AA. Därefter skrevs ärendet av då det inte längre fanns något att pröva. Beslutet att avskrivna ärendet antecknades på en kopia av dagboksbladet för att genom dagboksanteckningarna visa skälen till att beslutet hade fattats. Eftersom tingsrätten inte har varit behörig att överhuvudtaget handlägga ärendet skulle beslutet om att avskrivna ärendet inte ha meddelats. I enlighet med vad som framgår av bifogat dagboksblad, se bilaga 2 [*här utelämnad, JO:s anmärkning*], har beslutet samma dag expedierats till bl.a. AA.

Några handlingar har inte återkommit från hyres- och arrendenämnden. Enligt uppgift från [CC] har han inte lämnat några uppgifter till AA om att handlingar hade återkommit från hyres- och arrendenämnden eller att tingsrätten skulle handlägga ärendet efter det att beslutet om avskrivning hade fattats.

Om en enskild av misstag vänder sig till fel myndighet har myndigheten att inom sin serviceskyldighet hjälpa honom till rätta. De muntliga kontakterna med AA har just skett för att skyndsamt hjälpa honom till rätta utifrån hans yrkande. Om det hade funnits mer tid hade tingsrätten kunnat tillskriva AA och skriftligen redogöra för den uppkomna situationen. För det fall att AA då hade vidhållit sitt yrkande under

åberopande av 12 kap. 59 § jordabalken och 22 § Nämndlagen hade hans ansökan avisats, eftersom tingsrätten inte hade varit behörig att pröva hans yrkande.

EE anförde följande.

När det gäller vad som faktiskt skett och gjorts hänvisar jag till yttrande av rådmannen DD som bifogas.

AA har klagat på att ett ärende, Ä 6664-12, inte har avgjorts och på de upplysningar han har fått av en notarie.

Av dagboksbladet och DD:s redogörelse framgår att tingsrätten samma dag som handlingarna kom in via e-post, den 10 september 2012, tog kontakt både med hyresnämnden och AA (angiven som käranden på dagboksbladet) och att det resulterade i att tingsrätten efter samråd med AA skickade över handlingarna till hyresnämnden.

Ärendet har samma dag avskrivits genom ett slutligt beslut som har expedierats till bl.a. AA. Avskrivningsbeslutet skedde med ”stämpeltext” men genom att det gjordes på en kopia av dagboksbladet framgick att handlingarna skickats till hyresnämnden. Rätteligen borde inte något sådant beslut ha fattats eftersom det aldrig var fråga om ett mål eller ärende vid tingsrätten utan en handling ingiven till fel instans. Beslutet har dock inte haft någon betydelse för AA:s möjligheter att hävda sin rätt.

Vad därefter gäller de upplysningar som en notarie uppges ha lämnat den 10-11 september så är det tydligt att det uppstått en missuppfattning. Av handlingarna framgår ju att det är tvärtom vad han skriver, dvs. att tingsrätten skickat handlingarna till hyresnämnden och inte tvärtom.

Det har under hand framkommit att Justitieombudsmannen också ställt sig frågande till att handlingar skickats över till hyresnämnden. Enligt tingsrättens uppfattning är denna åtgärd inte ett överlämnande enligt 10 kap. 20 a § rättegångsbalken utan en serviceåtgärd i enlighet med 4 § förvaltningslagen och som skett i samråd med AA. Att handlingarna inledningsvis registrerats som ett ärende i tingsrätten bör inte förändra denna bedömning.

Det framgår för övrigt av den skrivelse han ingav till tingsrätten att även kronofogden, där de ärenden fanns som var upphovet till hans begäran, fått hans ansökan.

Det ska för övrigt noteras att AA:s ansökan till tingsrätten var rubricerad ”Inhibition, Avstannande av Verkställighet” och att ordet Överklagande inte fanns med.

AA och BB kommenterade remissvaret samt kom in med ytterligare skrivelser. Till en av skrivelserna bilades en tjänsteanteckning från Hyresnämnden i Stockholm, daterad den 10 september 2012. Enligt tjänsteanteckningen hade nämnden beslutat att lägga skrivelserna till handlingarna utan åtgärd efter samtal med AA. Denne var enligt tjänsteanteckningen införstådd med att nämnden inte kunde pröva ärendet då hyresavtalet redan upphört.

JO har den 28 augusti 2013 inhämtat handlingar från Hyresnämnden i Stockholm, varvid det bekräftades att nämnden inte lade upp något ärende med anledning av de handlingar som tingsrätten sände över dit. JO har även inhämtat att Kronofogdemyndigheten verkställde avhysningen den 11 september 2012.

Bedömning

AA lämnade in en skrivelse som hade rubriken ”Inhibition” och ”Avstannande av verkställighet” till tingsrätten. En av kopiorna av skrivelsen hade även rubriken ”Överklagande”. Av skrivelsen framgick att ett verkställighetsmål pågick hos Kronofogdemyndigheten. Skrivelsen var ställd till tingsrätten och det fanns ingenting i de ingivna handlingarna som kunde tolkas som att AA egentligen hade avsett att ge in handlingarna till någon annan myndighet. Tingsrätten hade alltså inte något utrymme för att bedöma att skrivelsen var felsänd och därför skicka den vidare till någon annan. Tingsrätten hade i stället att välja mellan att avvisa skrivelsen eller att ta upp denna till prövning enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Av DD:s yttrande framgår att han kom fram till att tingsrätten inte var behörig att ta ställning till det yrkande som AA framställde. Den åtgärd som låg närmast till hands var därför att genast avvisa hans ansökan. DD valde emellertid att först be en tingsnotarie att ringa till AA. Det mötte naturligtvis inga hinder; det var tvärtom rimligt att försöka hjälpa honom genom att förklara att tingsrätten inte kunde ta ställning till hans yrkande.

När en domstol tar telefonkontakt med en sökande i ett ärende är det emellertid viktigt att de upplysningar som domstolen lämnar är sakliga och korrekta. Jag har inga invändningar mot den del av telefonsamtalet som innebar att tingsrätten förklarade för AA att tingsrätten inte kunde ta ställning till hans yrkande. Men DD gav dessutom notarien i uppdrag att fråga AA om han ville att tingsrätten skulle skicka handlingarna till hyres- och arrendenämnden. Det borde han enligt min mening inte ha gjort. Frågan om vem som kunde handlägga den fråga som AA ville ha prövat var uppenbarligen inte lättbedömd och att i det läget föreslå vart handlingarna skulle skickas var inte lämpligt. Dessutom var det inte lagligen möjligt att avsluta tingsrättens handläggning genom att skicka handlingarna vidare till hyresnämnden och därefter skriva av ärendet. Om en domstol inte är behörig att handlägga en ansökan, ska domstolen avvisa ansökan. Det finns ingen möjlighet att avsluta ett ärende genom att lämna över en ansökan till en förvaltningsmyndighet, exempelvis en hyresnämnd (se Fitger, Lagen om domstolsärenden, 1 augusti 2004, Zeteo, kommentaren till 8 §).

Det var DD som svarade för tingsrättens handläggning. Han ska kritiseras för telefonsamtalet där tingsrätten frågade AA om han ville att handlingarna skulle skickas vidare till hyres- och arrendenämnden. Han ska också kritiseras för att tingsrättens hantering av ärendet avslutades genom att handlingarna sedan skickades till hyresnämnden.

Det AA och BB anfört i övrigt föranleder ingen ytterligare åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.